

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון נב ♦ טו חשוון תשע"ד

ערב שב"ק פרשת וירא

דברות קודש

כ"ק מרן רבינו שליט"א

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום

ותמהו המפרשים בכמה דברים אחד שלא שלח כתוב וירא ה' אל אברהם וגו' אלא כתב וירא אליו וגו', וגם במה שכתב באלוני הממרא, מה נפקא מינא באיזה מקום נגלה אליו ה', וגם מה שכתוב והוא יושב פתח האוהל, מה רוצה להגיד בזה שהוא יושב בפתח האוהל ולמה לא ישב בפנים האוהל, וברש"י כתב שבשילב שנתן לו ממרא עצה למול את עצמו, נתגלה ה' בחלקו, וידוע דרשת חז"ל שגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, ולכן הניח אברהם כביכול את השכינה וישב פתח האוהל לקבל אורחים.

ואפ"ל בדרך אפשר שהפסוק בא לומר את גדול הענוה של אברהם אבינו שאף שעשה את מצות ה' במסירות נפש והוא בן תשעים ותשע ומ"מ לא החזיק טיבותא נפשית, אלא פשוט שהוא כאילו בלי שם אלא כתב "אליו", וגם תלה כל הגדולה שזכה לעשות את מצות ה' הכל בזכות ממרא הצדיק שנתן לו עצה על המילה וגם כתב בפתח האוהל שאברהם החשיב את עצמו כאילו הוא עוד בפתח האוהל של הקדושה שאף שנתגלה אליו ד' יתברך אבל אברהם עוד הוא רק בפתח האוהל כאילו רק עכשיו התחיל לעבוד את ה' יתברך.

ובא הכתוב גם לומר שאברהם זכה לכל זה בזכות גדול הענוה שבו שאמר ואנכי עפר ואפר ולכן זכה שנתגלה אליו ה' שהענוה הוא הוא מידה היותר גדולה שזוכה אדם לכל הטובות ושורה עליו השכינה משא"כ הגאון שהוא הגדולה שבעבירות שאין השכינה שורה על בעלי הגאון, וזה לימוד לדורות שאדם לא יתגאה אף בעשותו המצוה הכי גדולה וידע שהוא רק בתחילת הדרך ובפתח האוהל ועוד המלאכה גדולה להיכנס לגמרי לאוהל הקדושה.

ובספר הק' מאור ושמש אחרי שדקדק בלשון הפסוקים וכתב שהדקדוקים רבו כתב לבאר: כי ידוע מספרים הקדושים וגם בעיני ראיית זאת מצדיקים, בעת שבאו לדבקות גדול והיו מדבקים עצמם בעולמות העליונים, עד שכמעט שהיו מתבטלים ממציותם, ולא היו יכולים כמעט להישאר בזה העולם, עד שהיו צריכים להגשים את עצמם באיזה דבר גשמי שיביטו על איזה דבר או חפץ להשתעשע בו או שיסתכלו באיזה איש ובוזה יתגשמו עצמם מעט, ויוכלו להוריד עצמם מדביקותם להשאר בזה העולם, ובאם לא היו מצוי להם דבר להתגשם בו הוצרכו לילך החוצה להביט על איזה דבר, אף על איזה דבר טמא, והנה אברהם אבינו אחרי שמל, בא כל כך להשתוקקות ודביקות והתלהבות גדולה, עד שבלתי היה באפשרותו שיסבול גשמיות העולם הזה והיה יכול כמעט להיבטל ממציות מחמת אהבת ה' אשר בערה בו, על כן ישב בפתח האוהל, והביט על איזה דבר להתגשם בו שירד קצת מדביקותו ויכל להישאר בזה העולם, ובזה מרומז והוא יושב פתח האוהל כחום היום, ר"ל שמחמת אור ההתלהבות והחמימות שהיה דבוק באורות העליונים לזאת ישב פתח האוהל, להסתכל על איזה עובר ושב כאמור, אמנם הקב"ה ידע, כי לא יוכל להתגשם על ידי הסתכלותו בערלים נכרים, כי לא יוכל להסתכל בהם כלל, ובאם שיביט בהם, אז יהיו הם נעשים גל עפר, על כן שלח אליו השם יתברך מלאכם קדושי מעלה כדמות אנשים, שהם בעצמותם קדושים וטהורים שיוכל לסבול אותם, ואמנם נתגשמו מעט, שיוכל להישאר בזה העולם עכ"ל.

ולפי דבריו הק' מובן מה שאיתא בגמרא במסכת יומא (דף מז.) בזה הלשון: "אמר על רבי ישמעאל בן קמחית [הכהן] שפעם אחת יצא (ביום הכיפורים) וסיפר על ערבי אחד בשוק וניתזה צינורא (רוק) מפי על בגדיו (ונוטמא) ונכנס ישבר אחיו ושימש תחתיו וראתה אמן שני בניה כהנים גדולים ביום אחד.

המשך בעמ' ב'

דברי אלוקים חיים

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם. (יח. ד.)

אמרו חז"ל כערביים נדמו לו ויש להבין למה דוקא בערביים ולא מאומה אחרת ונראה כי ידוע דאין המלאכים מכירין בלשון ארמית וכתבו המפרשים דכ"ש בשאר לשונות, והנה אם הגדול שבהן דובר לאברהם וגם רפאל בישר לשרה. וקשה באיזה לשון דברו עמם דשאר לשונות אינם מכירים ובלשון הקודש ירגיש אברהם שאינם נכרים כי שאר האומות לא היו מכירין בלשון הקודש, כי ביוסף שכתוב כפי המדבר אליכם מפרש התרגום שנתן זה לסימן שהוא אחיהם במה שדיבר עמהם בלה"ק רק דהרמב"ם כתב כי לשון ערבי הוא לשון עברי באמת אלא שנשתבש קצת וכיון שהבינו בלה"ק ע"כ נדמו לו כערביים ולא מאומה אחרת.

תפארת יהנתן

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וכו'. (יח. יט.)

למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. כי כשאדם מאמין באמונה שלימה שהקב"ה יתענג בהשפעות לישראל אז מה שמבקש מהשי"ת טובה וברכה הוא תענוג להשי"ת. ותענוג השי"ת בהשפעתו לישראל הוא מחמת שישראל הולכין ומחזיקין בתורת ה' על ידי זה יתענג השי"ת מהשפעתו, וזהו למען הביא ה' על אברהם אז שפיר יכולין שיבאו על אברהם אשר דבר עליו ולא יחשוב על מנת לקבל פרס כי מה שהשי"ת משפיע להם טובות הוא עבור תענוגו יתברך כיון שמחזיקים תורת ה' ובו מתענג בהשפעתו להם. והבן.

קדושת לוי

ואנכי עפר ואפר. (יח. כז.)

אמרו חז"ל בחולין (דף פ"ח) דבשכר שאמר אברהם ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצוות, "אפר" הפרה "ועפר" סוטה. והדבר יובן על פי משל לאיש עני שבא למשתה שעה חבירו, ובגלל העניות שלו לא רצה לשבת בראש השולחן אף שחבירו הפציר בו לעלות שמה, אלא ישב בסוף השולחן אצל הפתח. מה עשה חבירו, הושיב את כל האנשים החשובים שבאו להסעודה אצל עני זה, ונמצא שהמקום ההוא נעשה מקום מהחשוב ביותר, וממילא נתכבד העני בכבוד רב. וכמו כן, כיון שאמר אברהם ואנכי עפר ואפר, עשה הקב"ה ששני דברים האלה יהיו דברים חשובים, ומכיון שנמשל בהם אברהם, הרי נתעלה בכך לדרגת קדושת מצות השי"ת.

המגיד מדובנא זצ"ל

וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו. (יח. לג.)
התורה"ק סיפרה צידקת אאע"ה דהנה הוא המליץ לפני השי"ת על אנשי סדום להצילם, אך לא פעל כלום בבקשתו אצל השי"ת שבבילם, אעפ"כ כשלא פעל כלום לא התעצב אברהם מזה, רק הוא עשה את שלו שהתפלל, וכשלא פעל בתפלתו לא ה' זאת עסק שלו, ותכף אברהם שב למקומו היינו למדרגתו הראשונה, לעבוד את השי"ת בשמחה כמקודם, והתורה"ק היא נצחית וכן ראוי להיות כל אחד מישראל.

דברי יחזקאל

אשר אומר אליך. (כב. ב.)

נראה לפרש כי באמת ידע הקב"ה אף שדבר קשה מאוד לאברהם שישחוט בנו יחידו פרי אשר נחנט למאה שנה בידיו אף על פי כן יעשה ולא יסרב רק איך לא יעצב ולא יקרע לבו עכ"פ ואם כן יהיה לא יוכל אז אברהם לקבל נבואה דהא אינה שורה מתוך עצב אפילו של מצוה כמו שאמרו ז"ל (שבת ל:.) א"כ לא יוכל לקבל הנבואה דאל תשלח ירך וישחוט יצחק ואין זה רצונו ית"ש לכך אמר קח נא את בנך וגו' רק שיהיה העשיה באופן אשר אומר אליך ר"ל אשר אוכל עוד לומר לך מה שארצה והיינו שלא תתעצב ואז תוכל לקבל הנבואה ממנו. והבן כי נכון הוא בס"ד.

ישמח משה

מדבקות שיוכל השאר בזה העולם ואף שמצא ערבי או אדם טמא כמו אדון וכל זה להגשים את עצמו וכמ"ש המאור ושמש וכנ"ל. ויתכן גם לומר שהיה הערבי הזאת והאדון הזאת גם כן מלאכים ששלחם ה' מן השמים בדמות של ערבי ואדון שיוכלו להשאר בזה העולם, אבל אם היה ערבי ממש אדון ערל, שאז ר' ישמעאל לא היה יכול להסתכל עליהם מחמת קדושתו, ולכן הזמין להם ה' כדמות של ערבי ואדון אבל באמת היו מלאכים וכל זה בדרך אפשר וקרוב לאמת בס"ד.

ויעזור השי"ת שמכה לילך בדרך אבותינו הק' וכמו שאמרו חז"ל שחייב אדם לומר מתי יגיע מעשי למעשי אברהם יצחק ויעקב וכן להתדבק בצדיקי הדור שבכל דור דור, עד שנזכה לקבל את פני משיח צדקינו ברחמים וחסדים מגולים אמן ואמן.

ביאורי הפרשה

הגאון רבי אפרים שמואל מאיר בעל "עבודת משא" שליט"א, דהרמב"ם כתב דבריו לגופי ישראל דוקא, אך אברהם סבר שהינם ערביים (רש"י בראשית י"ח-ד' בד"ה ורחצו), והרי גופי עכו"ם אינם כגופי ישראל דאוכלים הם שקצים ורמשים, (שבת דף קמ"ה ע"ב), ולכן לא חשש להאכילם מאכלות אלו. עכ"ד.

(ז) ואחי הגאון רבי אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א (מח"ס "חינוך הבנים כהלכתו" ושא"ס), תירץ לי בזה"ל: לענ"ד נראה ליישב עפ"י מש"כ המלבי"ם שם בפרשת וירא (י"ח ז') ח"ל: ויש לחז"ל שבן הבקר רץ לפני אברהם, ואברהם ברא אחר ע"י ספר יצירה, שעל זה אמר וימהר לעשות אותו, שעשה אותו ע"י ספר יצירה, נראה שרצו לתרץ בזה איך האכיל להמלאכים בשר בחלב, ואמרו שהיה בשר שנברא ע"י ספר יצירה, שאין לו דין בשר, והו שכתב שלקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה, ר"ל יען אשר שעשאו ע"י ספר יצירה, היו יכולים לאוכלו עם חלב, (עכ"ל) וכ"ה בילקוט ראובני שם. [וע"ע בשד"ח מערכת חו"מ ס"ב אות ג].

ומעתה י"ל כי שור הנברא בספר יצירה אינו מן המאכלים המזיקים לגוף, ולא היה בו שום חשש להאכילו לאורחים בימות החמה. אולם על חרדל, עדיין יקשה לפי תירוץ זה למה האכילם במאכל חרדל שמזיק בימות החמה. עכ"ל.

(ח) עוד תירץ אחי הנ"ל שליט"א ח"ל: אף שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, וא"כ היה לכאורה כימות הקיץ, הרי לא מצינו מתי החזיר הקב"ה שוב את החמה לנרתיקה, ויתכן לומר דכיון שכל הטעם להוציא חמה מנרתיקה היה מחמת חולשתו של אברהם אבינו, וכדי שלא להטריחו באורחים, ממילא תיכף כשבאו אליו המלאכים, והרי רפאל בא לרפואתו, וא"כ יוצא שתיכף החלים אברהם אבינו, וא"כ אולי בו ביום כבר החזיר השי"ת חמה לנרתיקה, ועד שכבר בא זמן הסעודה, כבר לא היה חם כל כך, ושוב היה יכול להאכילם מאכלים הראויים לימות הגשמים. ותירוץ זה מתרץ גם על בשר שוורים, וגם על חרדל. (עכ"ל).

(ט) עוד תירץ אחי הנ"ל שליט"א, ח"ל: יש ליישב בפשיטות, דהנה לשון הרמב"ם שם כך הוא: ויש מאכלות שהן רעים, אבל אינן כמו הראשונים לרוע, לפיכך ראוי לאדם שלא לאכול מהן אלא מעט, ואחר ימים הרבה, ולא ירגיל עצמו להיות מזונו מהם, או לאוכלן עם מזונו תמיד, כגון דגים גדולים וגבינה וחלב ששהה אחר שנחלב כ"ד שעות, 'ובשר שורים גדולים' ותישיש גדולים והפול והעדשים והספיר ולחם שעורים ולחם מצות והכרוב והחציר והבצלים והשומים והחרדל והצנון, 'כל אלו מאכלים רעים הם אין ראוי לאדם לאכול מאלו אלא מעט עד מאד, ובימות הגשמים, אבל בימות החמה לא יאכל מהן כלל' (עכ"ל), והרי לנו שכל הקפידיא הוא רק בשוורים גדולים, וא"כ י"ל דאדרבה לכן דדקדק אברהם אבינו והביא דוקא בן בקר, שהוא עדיין קטן, ואין בו שום חשש היקף. ולפי תירוץ זה עדיין יקשה למה האכילם "חרדל". עכ"ל.

מאת הרה"ג ר' **גמליאל הכהן** בן הרה"ג אלחנן רבינוביץ שליט"א

ושבו ואמרו עליו על ר' ישמעאל בן קמחית שפעם אחת יצא ביום הכיפורים וסיפר עם אדון אחד בשוק וניתנה צונרא מפיו על בגדיו ונכנס יוסף אחיו ושימש תחתיו וראתה אמן שני כהנים גדולים ביום אחד ע"כ ומעולם תמהתי על זה להבין זאת מה עשה כהן גדול האדם הכי גדול בעולם ביום הקדוש והנורא ביום הכיפורים שיצא לשוק לספר ולדבר עם ערבי וכן לדבר ולספר עם אדון אחד בשוק, ועלה בדעתי בעזרת השם להבין זאת לפי דברי קדושו של המאור ושמש הנ"ל שהכהן הגדול ר' ישמעאל בן קמחית שהיה בבית המקדש ובקודש הקדשים ביום הקדוש היה מתדבק בעולמות העליונים עד שכמעט היה מתבטל ממציאיות והיה צריך להתגשם קצת את עצמו באיזה דבר גשמי שיביט עליו ולכן יצא לשוק ופגש בערבי וכן באדון וסיפר עמהם להוריד עצמו

בגליון בית המדרש, מס' 5, (עמוד 2), הקשה ידידי הגאון רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א, קושיא מעניינת, ח"ל, בבבא מציעא (דף פ"ו ע"ב) נאמר שביום שאברהם הכניס את אורחיו המלאכים הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, ועוד איתא, שנתן לפנייהם בן הבקר, דהיינו ג' שוורים מרוחים בחרדל, (שם), וצ"ע, דהא הרמב"ם (פ"ד מהלכות עדות ה"ט) כתב שאין ראוי לאכול כלל וככל מספר מאכלים בימות החמה, וביניהם כתב שלא לאכול בשר שוורים וחרדל, א"כ כיצד האכיל אברהם את אורחיו במאכלים המזיקים. וצ"ע עכ"ד.

(א) ונראה ליישב בס"ד עפ"י הא דאיתא בב"ב (ט"ז ע"ב) רבי שמעון בן יוחי אומר: אבן טובה היתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא. ולפי זה גם אם האורחים היו נזוקים ממאכלים אלו, הרי מיד כשהיו מביטים באבן הטובה, מיד היו מתרפאים.

(ב) עוד נראה לתרץ בס"ד דהנה לפי המדרש רבה (פרשה מ"ח-י"ב) באו המלאכים לאברהם בט"ו ניסן [יעוין תוס' ראש השנה דף י"א ע"א ד"ה אלא] והנה כתב רש"י בפרשת נח (בראשית ח' כ"ב) בד"ה חורף, ח"ל, קור הוא חצי שבט ואדר חוצי ניסן. עכ"ל.

נמצא שהיה אז ימי קור, ולאברהם היה מוכן רק אוכל של ימות הקור, ואף שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, לא היה לו מאכל אחר [וגם לחם לא היה לו מפני ששרה פירסה נידה - (ב"מ פז)], ולכן בלית ברירה נתן להם שוורים בחרדל.

[אולם אם נאמר שבאו המלאכים בתשרי, וכדמשמע בגמ' ראש השנה (שם י"א ע"א, יע"ש ובתנ"ה אלא) אי אפשר לתרץ כך, דהרי רש"י כתב שם בפרשת נח, ח"ל, וחום, הוא סוף ימות החמה חצי אב ואלול חוצי תשרי שהעולם חם ביותר, כמו ששנינו במסכת יומא (כט). שלהי קייטא קשיא מקייטא. עכ"ל. נמצא שהיה לאברהם להכין מאכלים של ימות החמה].

(ג) עוד י"ל בס"ד לפי המדרש רבה הנ"ל שבאו המלאכים בט"ו ניסן, שאין זה זמן של ימים חמים, ולכן אף שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ליום אחד, עדיין לא הזיק המאכלים של ימות החמה, דדוקא אם כל התקופה ימות החמה, י"ל שמזיק מאכלים אלו. ודו"ק.

(ד) עוד י"ל בס"ד שאולי נשתנו הטבעיים מימות אברהם ע"ה ועד זמנו של הרמב"ם ז"ל.

(ה) עוד נראה לתרץ בס"ד דהנה בימי אברהם אכתי לא היה חולי בעולם, וכדאמינן בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז). דעד יעקב לא הוה חולשא. עיי"ש. ולפ"ז א"ש דרך כשיש חולאים, צריך ליזהר מדברים המזיקים, אבל כשאין חולאים בעולם, לא צריך ליזהר מדברים אלו, דכלל לא הזיק אז. ודו"ק היטב.

[אולם לפי תירוץ השני של תוס' בבבא בתרא (דף ט"ז ע"ב בד"ה שכל חולה) היה כן חולי בימי אברהם, ורק חולי של מיתה לא היה. עיי"ש. ולפ"ז אי אפשר לתרץ הנ"ל].

ובדרך דרוש נראה לומר בס"ד פרפרת נאה לפי התירוץ החמישי הנ"ל, דהנה בגמרא בבא מציעא יש דף שלם בגמרא בביאור הסעודה שעשה אברהם אבינו והמסתעף, מדף פ"ו ע"ב (ברייתא העמוד), ועד דף פ"ז ע"א (בסוף העמוד), ובסוף העמוד שם איתא, עד אברהם לא היה זקנה וכו', עד יעקב לא הוה חולשא וכו',

ולכאורה אין לזה שייכות לכל הדף גמרא הנ"ל, אולם לפי דברינו אתי שפיר היטב, דהנה בדף פ"ו ע"ב איתא וכן הבקר וכו', אמר רב חנון בר רבא, כדי להאכילן שלש לשונות בחרדל, עד איתא שם בהמשך הגמרא, הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה וכו'. עכ"כ.

ולכאורה יקשה קושיא הנ"ל, האיך האכילן שוורים בחרדל בימות החמה שזה מזיק, ולכן מביאה הגמרא אחר כך שעד יעקב לא הוה חולשא, ותו ליכא למיחש להביא להם מאכלים אלו. חה כפתור ופרח בס"ד.

(ו) ושוב הראה לי ידידי הגרש"ב גנוט שליט"א, שהוציא לאור קונטרס "רינת שמואל", ושם (בעמוד 13) הביא קושייתו הנ"ל, ותירוץ מדדורו

מרכז מוסדות קראלי בארה"ק

ע"ש רבותינו הק' זי"ע - בנשיאות כ"ק מרן רבינו שליט"א

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בהלל ובהודאה להשי"ת נשגור מלא הטנא ברכות מאליפות ומרובבות קדם עטרת ראשינו

כ"ק מרן רבינו שליט"א

ולחז"ב"נ מו"צ קהילתינו הק'

מורינו הגה"צ רבי **צבי הערשיל רזנטל** שליט"א

ולנכדו הרב **שמואל אהרן** הי"ו

לרגל השמחה הכפולה בהולדת הניניות/נכדות/בנות

יה"ר שיריו רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח